

Kunning um PISA-undankanningina 2022

Inngangur

PISA-kanningin verður nú hildin fyri 8. ferð. Undankanningin verður frá 26. apríl til 20. mai 2021. Hesa ferð er høvuðsdenturin á støddfrøði, og førleikarnir hjá øllum næmingunum í støddfrøði verða tí kannaðir. Onkrir næmingar verða eisini kannaðir í náttúrulærugreinum ella støddfrøði. PISA-kanningin er fult og heilt teldugrunað.

PISA í Føroyum verður hildið í samstarvi við Danmark og sonevnda danska PISA-konsortiumminum, ið hevur sterk fakfólk á øllum viðkomandi økjum og samstarvar við nógvar serfrøðingar uttanlands.

Hvat kannar PISA?

PISA kannar, hvussu føroyskir næmingar kunnu brúka sínar førleikar. Næmingar um 15-ára aldur verða kannaðir, tí teir standa á gáttini til at fara víðari í útbúgvingskipanini og/ella á arbeiðsmarknaðin.

Við PISA fáa vit eina lýtmynd av, hvussu tað stendur til við læring á eini røð av kjarnaøkjum í føroysku skúlaskipanini. Umleið 80 lond eru saman um PISA og brúka nógva orku til at gera mátingarnar so sambæriligar sum gjørligt landanna millum. Umleið ein hálv milliún næmingar luttaka kring heimin.

PISA er nógv annað og meira enn bert styrkilistarnir, sum koma í fjølmiðlarnar. PISA er eitt týðandi amboð fyri fakfólk og politikarar til at menna okkara skúlaskipan. Millum annað ger PISA tað gjørligt at finna íblástur í øðrum londum til at víðarimenna ta føroysku skúlaskipanina.

PISA-úrslitini kunnu hinvegin ikki brúkast til at hyggja at førleikunum hjá tí einstaka næminginum ella til at meta um, hvussu læringin er ment á einstøkum skúlum ella í einstøkum kommunum.

Hvør luttakar?

Í Føroyum luttaka allir næmingar í 9. flokki í fólkaskúlanum.

Hvussu er royndin skipað?

Fakligi parturin av PISA-kanningini tekur 2 tímar umframt eina stuttan steðg miðskeiðis í royndini. Dentur verður lagdur á evnini hjá næmingunum at greina, argumentera og samskifta, meðan teir kanna, tulka og loysa uppgávur. Næmingarnir verða kannaðir í náttúrulærugreinum og lesing umframt í støddfrøði. Allir næmingarnir fáa ikki somu spurningar.

Altjóða serfrøðingabólkar menna karmarnar fyri royndina, og lærugreinaserfrøðingar í einstøku

londunum kunnu gera uppskot til uppgávur. Fyri at tryggja at uppgávnar geva eina rættvísandi mynd av læringini í ymisku londunum, verða 3 ferðir so nógvur uppgávur gjørdar, sum tørvur er á til endaligu royndina. Allar hesar royndaruppgávurnar verða gjølla endurskoðaðar við atlit til mentanarligar ymiskleikar, og tað eru hesar, ið verða royndar í undankanningini í øllum londum. Bestu uppgávurnar verða síðani brúktar í sjálvari PISA-kanningina.

Dømi um uppgávur eru at finna á www.pisa2021.dk.

Fleiri tættir verða kannaðir

Umframt sjálva PISA-kanningina svara næmingarnir einum spurnarblaði um millum annað treysti og sjálvsálit, sum gransking sigur er týðningarmikið fyri læringina. Spurt verður eisini um næmingarnir fáa hjálp til skúlatíngini heima, hvussu teir fata tað at ganga í skúla, hjálp og afturmeldingar frá læraranum, um óljóð og órógv í tímunum, eykaundirvísing, nýtslu av kt-útgerð, kropsligari rørslu og framtíðarætlanir.

Skúlaleiðslurnar svara eisini einum spurnarblaði um til dømis vav og slag av undirvísingartilfari og -amboðum á skúlanum, fakligu menningina hjá læraranum, hvørji atlit eru tikin til at fyrbygja órógv, um sjálvbodnar royndir verða framdar, og í givnum føri hvat tær verða brúktar til, samstarv við foreldrini og hvussu stórir partur av næmingunum koma frá sosiobúskaparlíga trongum heimum.

Saman við royndarúrslitunum geva spurnarblaðini nágreniliga vitan um, hvat er av týðningi fyri læringina. Til dømis verður kannað, hvussu væl Føroyar megna at bróta negativan sosialan arv samanboreið við onnur lond.

Øll kunnu fáa atgongd til tær umfangandi, navnleysu upplýsingarnar í PISA, fyri á tann hátt at skapa nýggja vitan til gagns fyri føroyska skúlaverkið.

Dømi um úrslit í Danmark

Ein long røð av úrslitum frá PISA geva íblástur til at víðarimenna útbúgvingarskipanina. Til dømis:

- Lutfallið av næmingum við avrikum á hægstu stigunum er vaksið millum 2012 og 2015, meðan lutfallið av næmingum við avrikum á lægstu stigunum er fallið sama tíðarskeið.
- Týðningurin av sosiobúskaparlígam bakstøði fyri førleikarnar í náttúrulærugreinum er minkaður síðani 2006.
- Trúgvinn millum danskar næmingar uppá egnar førleikar er vaksin munandi síðani 2006.
- Umleið ein triðingur av dansku næmingunum upplivir ófrið og órógv í tímunum, ið ger, at teir ikki fáa arbeiðt so væl.
- Lond, sum fáa framúr góð úrslit í PISA hava í størri mun enn Danmark eina stigskipan, og undirvísingartímar har byrja oftari við at taka afturíftur tað týðningarmesta úr seinasta undirvísingartíma.